

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016, p. 229-244

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9995>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 03.10.2016

✓ Accepted/Kabul: 18.11.2016

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. İzzet GÖRGEN - Doç. Dr. Bekir
BULUÇ – Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ

This article was checked by iThenticate.

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DEĞER ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ALGILARI*

Özkan ÇELİK** - Barış ESMER*** - Eyüp YILMAZ****

ÖZET

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının, ilkökul öğrencilerinin kazanması gereken değerlerin nasıl öğretilmesi gerektiğine yönelik algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Ankara ilinde bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 83 sınıf öğretmeni adayı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Değer öğretimi ile ilgili sorulan açık uçlu sorulara cevap verebilmek için temel kavram ve bilgilere sahip olunması gerektiği düşünüldüğünden, katılımcılarda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi derslerini almış olma ölçütleri aranmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Verilerin toplanması aşamasında katılımcılardan değer öğretimine yönelik 4 adet açık uçlu soruyu yanıtlamaları istenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının değerlerin öğretim sürecine yönelik algıları açık uçlu sorular ile derinlemesine ve zengin nitel veriler toplanarak belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmış ve bazı sorulara verilen cevapların frekansları hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, çoğu öğretmen adayının değer kavramını “öğrencilerin sahip olması gereken kazanım” olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Değerlerin öğretiminde ve kazanımların ölçülmesinde ise öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşmanın katılımcılar tarafından en fazla yazılan ifadeler olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının çoğunluğu programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler yetiştirebilmek için hedeflenen bu değerlere öncelikle öğretmenlerin kendilerinin sahip olmasını en önemli nitelik olarak görmektedirler. İleride değer öğretimi sürecinde sınıf içi uygulamaların ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesine yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

* Bu çalışma Öğretmen Eğitiminde Politikalar ve Sorunlar 4. Uluslararası Sempozyumunda (ISPITE) bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek: ocelik@mu.edu.tr

*** Arş. Gör. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek: barisesmerster@gmail.com

**** Arş. Gör. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek: e.yilmaz2409@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, değer, değer öğretimi, algı

PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES ON TEACHING VALUES

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate teacher candidates' perceptions about how to teach values which primary students must gain. To this end, data were collected from 83 candidates who are participating voluntarily and studying at a state university in Ankara. In order to respond question, primary school teacher candidates had to take the Life and Social Sciences courses that contain basic concepts and information on value education. This study was conducted with qualitative research methods. In collecting data using a survey consisting of 4 open-ended questions which allows us gathering depth and rich qualitative data about value education. The data were analyzed by using qualitative techniques and frequency analysis. Most of the teacher candidates believed that value was an educational attainment which students must gain. The results also showed that using instructional methods and techniques was the most indicated item in the sections. Most of the candidates indicated that having intended value as the most important quality that teachers should have in order to educate individuals with the values which specified in the program. Classroom activities and problems which teachers encounter in value education process should be recommended for further researches.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

It is seen that the term of value has been defined in the different scope when the literature reviewed. These definitions are concentrated on comments about personal behaviors and attitudes. The values concerned as a subject of human and society that much, are seen as gains to be developed on individuals by shaping them according to cognitive and affective aims of education. However, the development process of value is discussed under the "value teaching" or "value education" headings. The purpose of value education is to provide an opportunity to the individuals to let them understand the role of values in order to develop their skills in their life and think about these values. In this context, value education encompasses a process that enables the people realized that which behaviors is desired or undesired for them (Bill, 1998).

When the national educational curriculums are examined, it is seen that the values are not a different discipline or method towards to gained to the students that aimed to improve the values with the other gains of discipline. Therefore, unlike the other discipline gains, there is no specified a number of methods to led to realizes that how the values gained. When the considered of value properties, variable of environmental factors and individual characteristics make more efficient

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016

using their unique methods to gain the values rather than using specific teaching strategy, method or technique. However, because of it is not specified how to values gained clearly in the educational curriculum, should not mean that the value education is performed in schools.

Especially in schools value education is needed for a society to the maintain continuity without corruption and to developing the members of society by supporting them to the opposed of changing conditions (Lickona, 1992, p. 20). The teachers have shown as a the most important factor to gained the values to the students during the educational process at schools (Yıldırım, 2009).

The studies (Fidan, 2013; Memişoğlu, 2013; Stephenson and Killeavy, 1998; Thornberg, 2008) revealed the active role of teachers in value education. Also, it is emphasized that the teachers should be a role model to their students, should create the moral classroom environments and need to lead to students to make several applications for gain the values as a formally in the classroom and as an informal outside the classroom in these researches. As McCrary's (1999) indicated that a classroom teacher has already started the value education whether they want to or not from the moment of the walk through the school house doors.

The truth of providing the value education to the children in early ages being an important factor to the adaptation of values and to be permanent, make the classroom teachers more responsible and important than branch teachers about value education. To provide the value education to the students, it is expected from the classroom teachers to have the necessary competencies primarily about value education and teaching.

Study Purpose

In this study, it was determined the perception of candidate teacher's about value education and value evaluation. For this purpose, the following questions tried to be questioned.

1. How do the candidate teachers define the concept of "value" in terms of education?
2. What are the opinion of candidate teachers about how value teaching should be done?
3. What kind of strategies, methods, and techniques are preferred by teacher candidates to measure that whether students have gained the values?
4. What are the necessary qualities that teachers should have in order to train the individuals who have equipped with values specified in the curriculum according to the candidate teachers?

Method

The qualitative research design was used in this study. Content analysis technique was used to answered the research questions. The candidate teacher's perception of value education defined with collecting depth and rich qualitative data through open-ended interview form. "Before having Life Science and Social Studies courses" criteria were

Turkish Studies

asked to participants to participate the study, considered the teachers need to have basic concepts and knowledge about value education to answer the open – ended questions. 83 candidate teachers (68 women, 15 men) were participated the study voluntarily of 120 candidate teachers who met the criteria. The data were collected through interview form which consists of 4 open-ended questions that are considered to represent the value education process. Before collecting the data, the participants were informed about the purpose of data and interview form. It was decided to collect the data from candidate teachers with open-ended questions considered they can give more intimate answers with their own handwriting and reflect their thoughts without limit.

During the data analysis process, the collected data were read and code by the researchers and tried to determine the theme and patterns (Miles and Huberman, 1994). Descriptive and content analysis techniques were used to calculated frequencies, tabled and interpreted the answers of participants. In next step, researcher triangulation (Johnson ve Christensen, 2004; Patton, 2002) were used. In order to test the data reliability, “fit percentage” formula proposed by Miles and Huberman (1994) was used. Miles and Huberman, (1994) stated that at least 70% compliance is needed between the coders for reliability. The 88.6% compliance achieved in the study is within acceptable limits.

Results

When the findings of the research are examined, it is seen that definitions of values are collected in 12 different categories. Some of the participants (f=21) defined the value as an educational gain which students must gain. In addition, candidate teachers have often used "value is an important element for education and foundation of education" (f =16) and "acceptable characteristics as a socially" (n = 16) expressions in their definitions. Considering the term of value has multidimensional characteristics, it can be said that it is very difficult to make a concrete definition of value.

According to another finding of research, candidate teachers have used “using methods and techniques effectively in the educational process” (f=66) expression about how to value education should be done? question. Besides, it is emphasized that “teachers should be a role model to their students in teaching process (f=22)” and “should use value teaching approaches (f=21).” Candidate teachers prefer mostly “association with daily life” and “presenting case studies and experiences” techniques in value education process.

Candidate teachers have stated that they would prefer to use mostly the observation technique (f = 21) and secondly written examinations (f = 7) assessing and evaluating of the value education process. In the phase of using the observation technique, candidate teachers emphasized that they can mostly benefit from drama and case study techniques in this process.

Most of the candidates (f=38) indicated that “having intended value” as the most important quality that teachers should have in order to educate individuals with the values which specified in the program. In

Turkish Studies

addition “having thinking skills (f = 12)” and “being competent and expert in value education (f = 12)” expressions were stated.

Conclusions

As a conclusion, the current study undertakes an important role to shed light on the definitions of value education and the heavy focus on strategies, methods, and techniques which teacher candidates used. Furthermore, this study revealed which ways are followed to assess and evaluated the values and the qualifications and competencies which teachers should have.

Recommendations

This study was limited by preservice teachers and their opinions on value education. Future researchers should focus on classroom activities and problems which teachers encountered in value education process. Furthermore further research by including parents, teachers and students opinions' regarding value education should be conducted holistically.

Keywords: Teacher candidate, value, value education, perception

1. Giriş

Toplumsal hayatın ögesi olan insanların, birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyebilmeleri, toplumsal yaşam düzeninin kurulabilmesi ve bu düzeninin devamının sağlanabilmesi için saygı, sevgi, hoşgörü, dayanışma, sorumluluk vb. değerlerin bireylere kazandırılması oldukça önemlidir. İçinde yaşadığımız toplumda kendisinden farklı düşündüğü ya da farklı inançlara sahip olduğu için, başkalarını hoşgörüyle karşılamayan, sağlığına saygı duymadan kendisine zarar veren, sevgi, saygı, sorumluluk gibi değerleri kazanamayan insanlar vardır (Doğanay, 2007). Dolayısıyla bu kazanımları sağlayabilmek için milli ve evrensel değerlere sahip bireyler yetiştirme kapsamında değer eğitiminin önemi gün geçtikçe artmaktadır.

Değer kavramının tanımı ile ilgili alan yazın incelendiğinde kavramın farklı kapsamlarda ele alınarak tanımlandığı görülmektedir. Schwartz'a (1992) göre değer, bireylerin kendileri de dâhil olmak üzere diğer insanları ve olayları nitelendirmek, eylemlerini seçmek ve meşrulaştırmak için kullandıkları ölçütlerdir. Halstead (1996) ise değerleri davranışlara rehberlik eden ilkeler ve ölçütler, belirli eylemleri iyi ya da kötü olarak değerlendirmede kullanılan standartlar olarak tanımlamaktadır. Ryan ve Bohlin (1999) bizlerin neyi istediğimiz, neyi arzu ettiğimiz ve nelere kıymet atettiğimizle ilgili olan, bireylerin kendilerine özgü olan iyi ya da kötü unsurları da değer tanımına eklemiştir. Bu bağlamda değerlerin hem “içten içe/bireyden bireye”, hem de “içten dışa/bireyden topluma doğru” bir yönelim gösterdiği söylenebilir. Çünkü içselleşen değerler hem kişinin kendisini hem de başkalarını değerlendirmeye zemin hazırlamaktadır. Değerlerin bireyin sergilediği davranış ve tutumlar üzerinde kalıcı etkilerinin olduğuna inanılmakta ve yaşamda uygun olan ya da olmayan, tercih edilen ya da edilmeyen şeyler hakkındaki kararlarımız ile ilgili olduğu ifade edilmektedir (Robbins, 1994; Rokeach, 1973). Güngör de (1993, s.27) değer kavramını, insan kendiliğinin duygusal bir yorumu olarak tanımlamaktadır. Görüldüğü üzere bilim çevrelerinin üzerinde uzlaştığı ortak bir değer tanımı mevcut değildir. Yapılan tanımlar incelendiğinde değerlerin bireylerin sergilediği davranışlara ve tutumlarına karşı yorumları üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir.

İnsanı ve toplumu bu denli ilgilendiren bir unsur olarak değerler, eğitimin bilişsel ve duyuşsal hedefleri doğrultusunda şekillendirilerek bireylerde geliştirilmesi hedeflenen kazanımlar

olarak görülmektedir. Değer geliştirme süreci ise “değer öğretimi” ya da “değer eğitimi” başlıkları altında ele alınmaktadır. Değerler eğitiminin amacı bireylerin yeteneklerini geliştirebilmeleri için hayatlarındaki değerlerin rolünü anlamaları ve bu değerlerin üzerinde düşünmeleri için fırsatlar sağlamaktır. Bu bağlamda değer eğitimi insanların kendileri için hangi davranışların istenen ya da hangi davranışların istenmeyen davranışlar olduğunu fark etmelerini sağlayacak bir süreci kapsamaktadır (Bill, 1998). Doğanay (2007) değer eğitiminin, genel amaçları arasında her zaman yer alan ancak nasıl öğretileceği belirtilmediği için eksik kalan, planlı olarak değil ancak az da olsa örtük bir şekilde formal eğitim içinde görülebilen bir alan olduğunu belirtmektedir. Değer eğitimi öğretimde örtük programlar ve duyuşsal davranışların öğrencilere kazandırılması aracılığıyla yapılır (Horn, 2003; Sarı, 2007). Değer eğitimi gençlerin değer geliştirmelerine yardımcı olmaya ve bireyin tatmin edici yaşam kurmasına hizmet eder (Kirschenbaum, 1995). Bu anlamda ülkemizin de içlerinde bulunduğu pek çok ülke eğitim programları kapsamında bazı değerlere yer vermişlerdir.

Ülkemiz eğitim programları incelendiğinde değerlerin öğrencilere kazandırılmasına yönelik ayrı bir disiplinin ya da yöntemin olmadığı, değerlerin diğer disiplin kazanımlarıyla birlikte geliştirilmesinin hedeflendiği görülmektedir. Dolayısıyla diğer kazanımlarda olduğu gibi değer kazanımlarının nasıl gerçekleştirileceğine yönelik açık olarak bir takım yöntemler belirtilmemiştir. Değerlerin özellikleri düşünüldüğünde, değişken olan çevresel etkenler ve bireysel özellikler değerlerin belli bir öğretim stratejisi, yöntemi ya da tekniğiyle kazandırılmasından ziyade kendilerine özgü yöntemlerin kullanılmasını daha etkili kılmaktadır. Ancak eğitim programlarında değerlerin nasıl kazandırılacağına açık ve net olarak belirtilmemiş olması, okulda değer eğitiminin gerçekleşmediği anlamına gelmemelidir.

Değerler eğitimi aile, akran grupları, okullar, kitle iletişim araçları ve sivil toplum örgütleri olmak üzere farklı kaynaklardan beslenmektedir (Yazıcı, 2007). Doğanay’a (2007) göre küçük yaşlarda kişilik şekillenmesinin temelleri olduğundan, ilk yılların önemi daha büyüktür. Okula gelmeden önceki yıllarda çocukların sorumluluğu daha çok ailede olduğundan, ailenin değerlerin kazandırılmasındaki rolü de doğal olarak artmaktadır. Ancak bununla birlikte değer eğitimi sadece aileye bırakmak önemli sakıncalar ve eksiklikler doğurabilmektedir. Bazı aileler yeterince duyarlılık ve sorumluluk göstermeyeceği gibi, bazıları da çocuklarına doğrudan olumsuz davranışlar kazandırabilir.

Bir toplumun bozulmadan devamlılığını sürdürebilmesi ve değişen şartlara karşı üyesi olan bireyleri destekleyerek gelişebilmesi için özellikle okullarda da değerler eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır (Lickona, 1992, s. 20). Okullardaki eğitim sürecinde çocuklara değerleri kazandıracak en önemli unsurlardan biri olarak öğretmenler gösterilmektedir (Yıldırım, 2009). Yapılan araştırmalar (Fidan, 2013; Memişoğlu, 2013; Stephenson ve Killeavy, 1998; Thornberg, 2008) öğretmenlerin değerler öğretimindeki etkin rolünü önemle ortaya koymaktadır. Yine bu araştırmalarda öğretmenlerin, örnek model olmaları, ahlaki sınıf ortamları oluşturmaları, değişik stratejiler kullanarak formal olarak sınıf içinde, informal olarak da sınıf dışında değerlerin kazandırılmasına ilişkin çocuklara çeşitli uygulamalar yaptırmaları gerektiğinin önemle vurgulandığını belirtilmektedir. McCrary’nin (1999) de belirttiği gibi bir sınıf öğretmeni okul kapısına doğru yöneldiği andan itibaren değer öğretimine başlamış demektir.

Değerlerin öğretimi ile ilgili alan yazına bakıldığında sınıf öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin genel olarak değerlere ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik araştırmaların yapıldığı (Akpınar ve Özdaş, 2013; Aladağ ve Kuzgun, 2015; Berkant, Efendioğlu ve Sürmeli, 2014; Can Aran ve Demirel, 2013; Genç, Tutkun ve Çoruk 2015; Gündüz, 2015; Kurtdeğ-Fidan 2013; Nalçacı ve Beldağ 2015; Oğuz 2012; Özkan ve Soylu, 2014; Serin ve Buluç, 2014; Yazar 2012; Yıldırım ve Turan, 2015; Yıldırım 2009) görülmektedir. Çocuklara erken yaşlarda verilen değer eğitiminin değerlerin benimsemesinde ve kalıcı olmasında önemli bir faktör olduğu gerçeği; sınıf

öğretmenlerini değer eğitimi konusunda diğer öğretmenlere nazaran daha önemli ve sorumlu kılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin değerleri öğrencilere kazandırabilmesi için değerler eğitimi, öğretimi konusunda gerekli yeterliklere öncelikle kendilerinin sahip olması beklenmektedir. Bunların gerçekleşmesi için öncelikle programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler yetiştirecek olan öğretmen adaylarının değerleri ve değerlerin öğretimini nasıl algıladıklarının belirlenmesi gerekmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada geleceğin sınıf öğretmeni olan öğrenmen adaylarının değer öğretimi ve değerlendirilmesine yönelik algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır.

- 1) Sınıf öğretmeni adayları “değer” kavramını eğitim açısından nasıl tanımlamaktadır?
- 2) Sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretiminin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Sınıf öğretmeni adaylarının öğrencilerin değerleri kazanıp kazanmadığını ölçmede kullanmayı tercih ettikleri strateji, yöntem ve teknikler nelerdir?
- 4) Sınıf öğretmeni adaylarına göre programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler yetiştirebilmek için öğretmenlerde bulunması gereken nitelikler nelerdir?

2. Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma soruları içerik analizi yöntemi kullanılarak cevaplanmaya çalışılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının değerlerin öğretim sürecine yönelik algıları, açık uçlu olarak hazırlanan form ile derinlemesine ve zengin nitel veriler toplanarak belirlenmeye çalışılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ilinde bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 83 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Değer öğretimi ile ilgili sorulan açık uçlu sorulara cevap verebilmek için temel kavram ve bilgilere sahip olması gerektiği düşünüldüğünden, katılımcılarda Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi derslerini almış olma ölçütleri aranmıştır. Bu ölçütleri karşılayan 120 öğretmen adayından 83’ü çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Adayların 68’i kadın, 15’i erkektir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, değer öğretim sürecini temsil ettiği düşünülen 4 adet açık uçlu sorudan oluşan görüş alma formu yoluyla toplanmıştır. Görüş alma formları dağıtılmadan önce adaylara araştırmanın amacından bahsedilmiş ve form tanıtılmıştır. Öğretmen adaylarının kendi el yazıları ile daha samimi cevaplar vereceği ve düşüncelerini sınırlamadan yansıtma olanağı sağlayacağı düşünüldüğünden, verilerin açık uçlu sorularla toplanmasına karar verilmiştir.

Araştırmada yer alan sorular ilgili alan uzmanlarıyla (Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretimi alanında çalışmaları olan bir profesör, bir yardımcı doçent ve doktora yapan üç araştırma görevlisi) tartışılarak seçilmiş ve aşağıdaki 4 sorunun yer almasına karar verilmiştir.

- 1) “Değer” kavramını eğitim açısından nasıl tanımlarsınız?
- 2) Değer öğretiminin nasıl yapılması, hangi strateji, yöntem ve tekniklerin uygulanması öğrencilerin değerleri kazanmasında daha yararlı olur?

3) Öğrencinin istenilen düzeyde değerler kazanıp kazanmadığını ölçmek ve değerlendirmek isteyen öğretmenler neler yapmalıdır?

4) İlkokul öğrencilerinin programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler olarak yetiştirebilmek için öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin neler olduğunu düşünüyorsunuz?

2.3. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak elde edilen veriler araştırmacılar tarafından okunarak kodlama yapılmış, ana tema, sorun ve örüntüler (Miles ve Huberman, 1994) belirlenmeye çalışılmıştır. Bu süreçte betimsel ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Soruların analizinde Ms Excel ve Nvivo 10.0 paket programlarından yararlanılarak katılımcıların verdikleri cevapların frekansları hesaplanmış, tablolaştırılmış ve yorumlanması yapılmıştır. Daha sonraki aşamada ise “araştırmacı çeşitlemesi” (Johnson ve Christensen, 2004; Patton, 2002) kullanılmıştır. Araştırmada veri güvenilirliğini test etmek için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği “uyum yüzdesi” formülü kullanılmıştır. Buna göre;

$$\text{Uyum yüzdesi} = (\text{uzlaşma}) / (\text{uzlaşma} + \text{uzlaşmama}) \times 100$$
 olarak ifade edilmiştir. Bu formülden hareketle yapılan işaretlemelere ilişkin eş kodlayıcıyı ve araştırmacı arasındaki hesaplanan uyum yüzdeleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Kodlayıcılar Arası Uyum Oranları

Sorular	Uzlaşılan Madde	Uzlaşılamayan Madde	Uyum yüzdesi
1. soru	91	13	87,5
2. soru	125	12	91,2
3. soru	130	10	89,2
4. soru	130	20	86,6
Genel Ortalama	119	13,75	88,6

Tablo 1 değerlendirildiğinde puanlayıcılar arası uyum yüzdelерinin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Miles ve Huberman’a (1994) güvenilirlik için göre puanlayıcılar arası en az %70 uyum gereklidir. Genel olarak %88,6 uyum kabul edilebilir sınırlar içerisindedir.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmada cevap aranan sorulara ilişkin bulgulara sırasıyla yer verilmiştir.

3.1. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Değer Kavramına İlişkin Tanımlamaları

Araştırma sonuçları sınıf öğretmeni adaylarının yaptıkları değer tanımlarının farklılıklar gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. Tanımlarda görülen farklılıklar 12 başlık altında toplanmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2: Değer Kavramını Tanımlamada Kullanılan İfadelerin Kategorik Dağılımı

Kategoriler	f	Katılımcılar
Kültürel yapı içerisindeki unsur	9	K13 K17 K25 K38 K40 K43 K44 K54 K68
Kıymet /önem verme	9	K6 K14 K61 K69 K70 K71 K77 K79 K83
Ahlak, erdem gibi kavramların kapsamı	4	K9 K26 K38 K52
Toplumu ayakta tutan unsur	4	K10 K12 K71 K72
Tutum ve davranış geliştirme	3	K11 K28 K45
Eğitimin yapıtaşı ve eğitim açısından önemli bir unsur	16	K2 K5 K9 K12 K23 K24 K27 K41 K46 K48 K49 K51 K55 K64 K74 K81

Turkish Studies

Topluma yararlı bireyler yetiştirme için kazandırılması gerekenler	5	K3 K9 K19 K54 K74
Öğrencilerin sahip olması gereken kazanım	21	K3 K7 K13 K15 K18 K20 K31 K37 K42 K44 K47 K53 K57 K58 K59 K60 K62 K65 K78 K80 K82
Davranış ölçütü	4	K6 K31 K36 K37
Toplumsal açıdan kabul gören özellikler	16	K4 K13 K18 K29 K30 K32 K33 K34 K35 K39 K40 K42 K43 K44 K46 K68
Hayat ölçütü hayata yön veren etmen	9	K8 K16 K22 K40 K50 K55 K73 K75 K76
Kavram, olgu, nesne, olay, oluşuma yüklenen anlam	4	K1 K21 K50 K56

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının en fazla olarak ($f=21$) değerleri öğrencilerin sahip olması gereken kazanım olarak ifade ettikleri görülmektedir. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adayları tanımlarında değerlerin eğitimin yapıtaş ve eğitim açısından önemli bir unsur olmayı ($f=16$) ön plana çıkardıkları görülmüştür. Yine öğretmen adaylarının tanımlarında en sık olarak ($f=16$) toplumsal açıdan kabul gören özellikler ifadesine yer verdikleri belirlenmiştir. Katılımcılar tarafından yapılan tanımlara bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

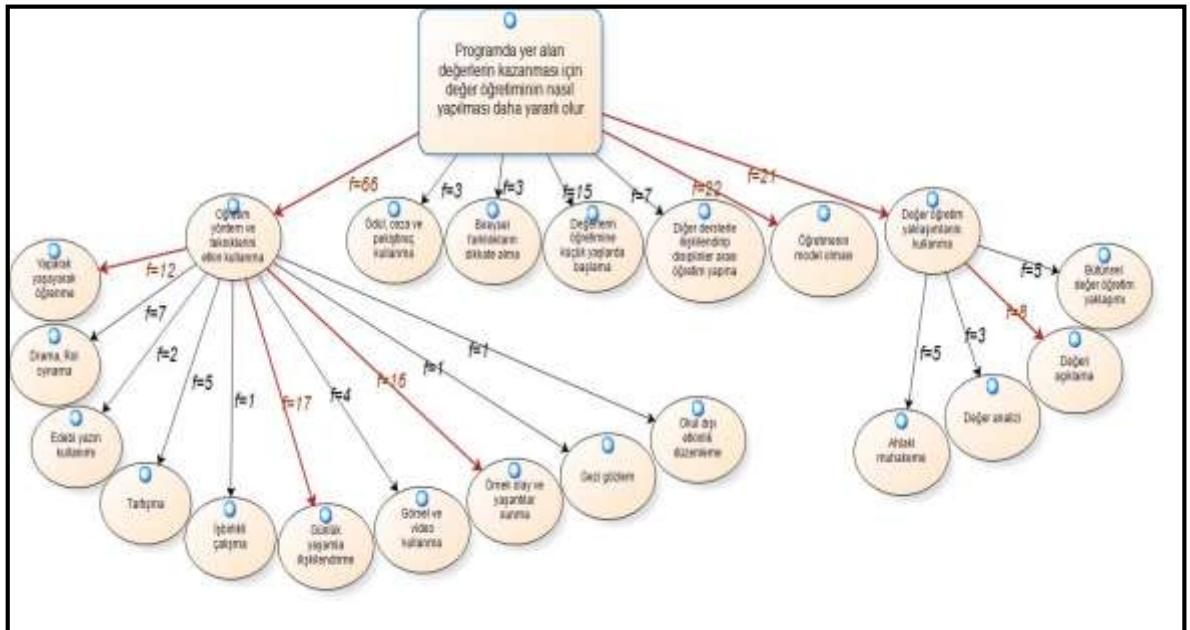
K13: “Çocuklara kazandırılması gereken bir kavram. Bu kavramın her tema ile öğrencilere kazandırılması gerekiyor...” (Kazanım)

K25: “Kültürün, tarihin önemini anlatan, bir milleti millet yapan, birlik, beraberlik içinde tutan her şey değerdir.” (Toplumsal kabul görme)

K48: “Eğitimin temel yapı taşlarından biridir. Buna göre her insanın öncelikleridir değer. Bu önceliklerin bilincine varılmasını sağlamak da eğitimin görevidir.” (Eğitimin yapıtaşı)

3.2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri

Aday öğretmenlerin değerlerin öğretimi ile ilgili öne sürdükleri strateji, yöntem ve tekniklerinin frekansları hesaplanarak Şekil 1’de sunulmuştur.

Turkish Studies

Şekil 1. Değer Öğretiminin Nasıl Yapılması Gerektiğine İlişkin Kullanılan İfadelerin Kategorik Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde, öğretmen adaylarının diğer disiplinlerde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmanın değer öğretiminde ilk sırada yer alması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Değerlerin öğretiminde öğretmenlerin rol-model olmasının ise ikinci sırada en sık tekrar edilen cevap olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte değer öğretim yaklaşımlarının kullanılması da öğretmen adayları tarafından sıklıkla (f=21) vurgulanmıştır. Değer öğretim süreçlerinde öneminden sıklıkla bahsedilen küçük yaşlarda eğitime başlanmasının öğretmen adaylarının görüşleri arasında 4. sırada yer aldığı görülmektedir. Öğretmen adayları, değer eğitiminin yapılması hususundaki görüşlerinde disiplinler arası yaklaşımları kullanma, ödül, ceza ve pekiştireç kullanma ve bireysel farklılıkları dikkate almayı ise nadiren belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adayları değer öğretim süreçlerinde öğretim yöntem ve tekniklerinden en fazla “günlük yaşamla ilişkilendirme” (f=17), “örnek olay ve yaşantılar sunma”yı (f=16) tercih etmektedirler. Yine değer öğretim yaklaşımlarından ise değeri açıklama yaklaşımının tercih edilmesinin (f=8) belirtilen görüşler içerisinde sıklıkla ifade edildiği tespit edilmiştir. Katılımcılar tarafından bu soruya verilen cevaplardan bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

K2: “Değer öğretimi yapılırken üstünkörü anlatarak değil öğrenciyi düşündürmeye sevk edecek sorular sormalı, kendi fikirleri alınmalı ve bu fikirlerini sorgulamak gerekir. Böylece kendine özgü fikirlerini önemseyeceğimizi gösterebiliriz. Değer öğretimi sürecinde beyin fırtınası, fikir taraması gibi teknikle yerine drama ile değer öğretimi yapılabilir. Drama ile çocuk sürece katıldığı için daha aktif olacak ve uygulama fırsatını da elde etmiş olacaktır.” (Öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma)

K31: “Değer analizi yöntemiyle yapılabilir. Sekiz basamağı vardır. Özellikle Sosyal bilgiler gibi bir derste bu yöntem değer kazanımında faydalıdır.” (Değer öğretim yaklaşımlarını kullanma)

3.3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrencilerin Değerleri Kazanıp Kazanmadığını Ölçmede Kullanmayı Tercih Ettikleri Strateji, Yöntem ve Teknikler

Öğretmen adayları değerlerin kazanılıp kazanılmadığının değerlendirilmesinde en sık olarak (f=91) öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasının uygun olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar bu yöntem ve teknikler içerisinde en çok drama-rol oynama tekniğini (f=21) ve örnek olay tekniğini (f=20) kullanacaklarına yönelik görüş belirtmişlerdir. Aşağıda bu belirtilen yöntem ve tekniklerin kullanımına ilişkin öğretmen adayının görüşleri sunulmuştur.

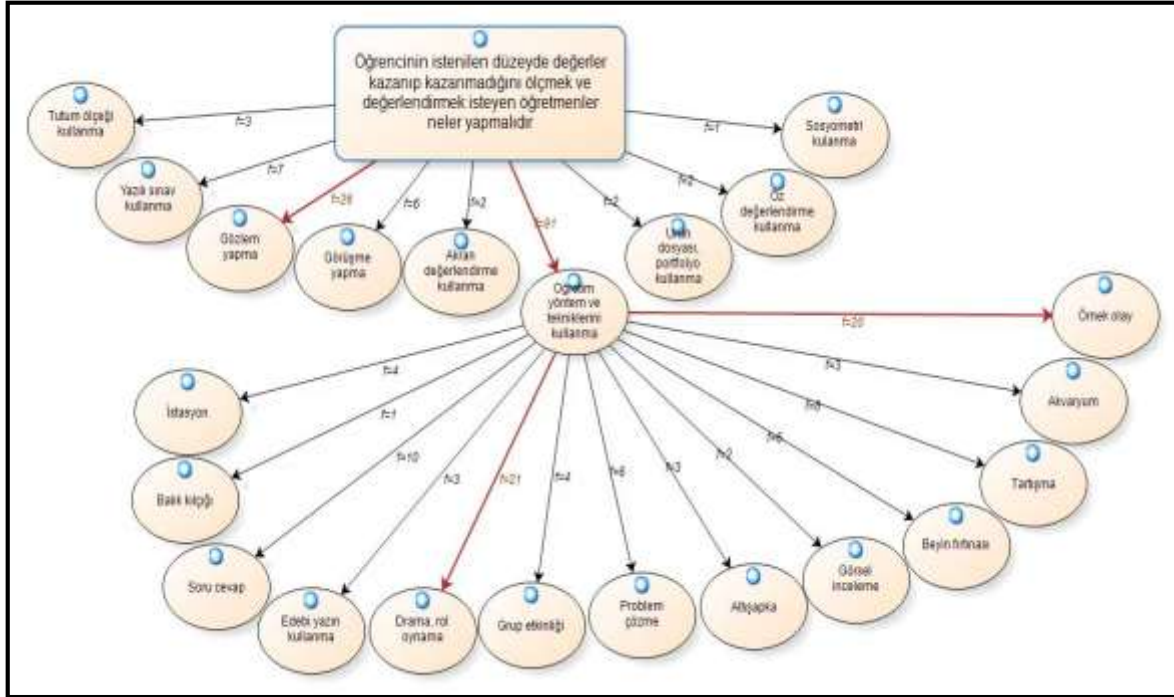
K81: “Örnek olay, Rol oynama, Drama” etkinliklerini kullanırım. Çünkü öğrencilere verilmek istenen değerleri kazanıp kazanmadığını bu yollarla öğrenebiliriz.”

Öğretmen adayları (f=26) ikinci olarak planlı veya plansız olarak yapılan gözlemler ile öğrencilerin değerleri kazanıp kazanmadıklarına yönelik bir değerlendirmenin mümkün olabileceğini belirtmişlerdir. Bu konuya örnek olarak, bir öğretmen adayının görüşleri aşağıda verilmiştir.

K3: “Öğrencilerin hedeflenen değerlere sahip olup olmadığını sınıfta öğrencileri ders esnasında, boş zamanlarda arkadaşları ile ilişkilerini gözlemleyerek değerlendirilmeliyiz. Sınıf ortamında yaşanan durumlarda tepkilerini gözlemleyerek ölçebiliriz. Bu yöntem bence en uygundur çünkü değerler somut olarak ölçülemez, bu tip durumlarla ölçülmesi uygundur.”

Öğretmen adaylarının verdikleri diğer cevaplar incelendiğinde öğrencilere uygulanacak yazılı sınavlar (f=7), öğrencilerle yapılacak görüşmeler (f=6), tutum ölçekleri (f=3), akran değerlendirme (f=2), ürün dosyası (f=2), öz değerlendirme formları (f=2) ve sosyometri

değerlendirme aracılığıyla öğrencilerin değerleri kazanıp kazanmadıklarının anlaşılabilceğini belirttikleri tespit edilmiştir.

Şekil 2. Değer Öğretim Sürecinin Nasıl Ölçülmesi Gerektiğine İlişkin Kullanılan İfadelerin Kategorik Dağılımı

Öğretmen adaylarının, değerlerin ölçülmesi başlığı altındaki cevapları incelendiğinde adayların (f=57) birden fazla ölçme aracı üzerinde verdikleri açıklama ve örneklerle değerleri başarılı şekilde ölçmeye çalıştıkları görülmüştür. Sonuçlar, 26 öğretmen adayının sadece bir ölçme aracının kullanılmasının daha uygun olduğunu düşündüğünü göstermiştir. Bu gruptaki öğretmen adayları tutum ölçeği, sosyometri araçlarını kullanma, akran değerlendirme, öz değerlendirilme ve ürün dosyası ile değerlerin kazanılma durumunun değerlendirmenin daha başarılı olabileceğini belirtmişlerdir.

3.4. Programda Ön Görülen Değerlerle Donanmış Bireyler Yetiştirebilmek İçin Öğretmenlerde Bulunması Gereken Nitelikler

Öğretmen adaylarının, ilkökul öğrencilerini programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler haline getirebilmek için sınıf öğretmenlerinde hangi yeterliklerin bulunması gerektiği ile ilgili görüşlerinin frekansları hesaplanarak Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Niteliklere İlişkin Kullanılan İfadelerin Kategorik Dağılımı

Kategoriler	f	Katılımcılar
Sorgulayıcı	3	K2 K27 K76
Farklılıklara saygılı	9	K3 K4 K10 K11 K27 K32 K52 K56 K82
Objektif	4	K1 K6 K27 K56 K1 K6 K27
Yardımsever	3	K3 K4 K13
Yaptığı işi seven	5	K2 K6 K33 K56 K7

Gelişime açık	9	K3 K4 K6 K16 K32 K35 K57 K58 K79
Gözlem yeteneğine sahip	3	K14 K40 K46
		K2 K4 K8 K9 K10 K11 K12 K15 K17 K18 K22 K26
Hedeflenen değere sahip olma	38	K27 K28 K29 K31 K34 K36 K37 K39 K42 K44 K45 K46
		K47 K49 K50 K54 K60 K63 K65 K66 K67 K68 K71 K72
		K74 K80
Otoriter	1	K13
Öğrenciyi tanıma	6	K5 K19 K39 K48 K53 K66
Düşünme becerisi	12	K1 K62 K1 K57 K6 K27 K2 K3 K27 K67 K2 K62
İletişim becerisi	5	K40 K56 K57 K1 K16
Değer öğretimi alanına hâkim	12	K14 K21 K23 K24 K31 K43 K53 K58 K61 K75 K6 K25

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların, programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler olarak yetiştirebilmek için öğretmenlerde en fazla olarak (f=38) hedeflenen değere sahip olma yeterliğinin bulunması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Değer öğretiminde yeterince donanımlı olma (f=12), etkili düşünme becerilerine sahip olma (f=12), bireysel farklılıklara saygılı olma (f=9) ve gelişime açık olmanın (f=9) etkili değer öğretimi yapacak öğretmenlerde bulunması gereken diğer yeterlikler olarak görüldüğü tespit edilmiştir. Tablo incelendiğinde, otoriter bir yapıya sahip olmanın (f=1), katılımcılar tarafından değer öğretimi yapacak öğretmenlerde en az bulunması gereken yeterlik olarak görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

K24: “Değer eğitimi almış ve uygulamaya koyabilecek düzeyde bir eğitime sahip olmalıdır. Öğretmen model olmalıdır.” (Değer öğretimi alanına hâkim)

K34: “Öncelikle öğretmenin kazandırılması gereken değerleri kendinin taşıması gerekmektedir. Sahip olduğu değerleri model olarak öğrencilere göstermelidir.” (Hedeflenen değere sahip olma)

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretimine yönelik algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının değer tanımlarının 12 farklı kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmen adayları eğitim açısından yaptıkları değer tanımlarında en fazla olarak “öğrencilerin sahip olması gereken kazanım” (f=21) kategorisi altında toplanan ifadeler yer vermişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları tanımlarında sıklıkla “Eğitimin yapıtaşı ve eğitim açısından önemli bir unsur” (f=16) ve “Toplumsal açıdan kabul gören özellikler” (f=16) kategorilerinde yer alan ifadeleri kullanmışlardır. Değer kavramının çok boyutlu olduğu düşünüldüğünde somut bir tanımının yapılmasının oldukça güç olduğu görülebilir. Bu anlamda katılımcıların tanımları kapsamında yaptıkları vurguların kendileri için önemli olduğu kabul edilebilir. Çelikkaya ve Filoğlu’na (2014) göre sosyal bilgiler öğretmenleri değer kavramına ilişkin “kıymet”, “toplumsal norm” ifadelerini sıklıkla kullanmışlardır. Sonuçlar bakımında bu bulgu araştırmanın bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Araştırmanın diğer bir bulgusuna göre sınıf öğretmeni adayları değer öğretiminin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin olarak en fazla “öğretim yöntem ve tekniklerinin süreçte etkin kullanılması” (f=66) ifadesini belirtmişlerdir. Bununla birlikte “öğretmenin değer öğretim süreçlerinde model olmasına” (f=22) ve “değer öğretim yaklaşımlarının kullanılmasına” (f=21) vurgu yapılmıştır. Sınıf öğretmeni adayları değer öğretim süreçlerinde öğretim yöntem ve

tekniklerinden en fazla “günlük yaşamla ilişkilendirme” (f=17), “örnek olay ve yaşantılar sunma”yı (f=16) tercih etmektedirler. Memişoğlu (2013) ilkökul 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin değer öğretim süreçlerinde problem çözme, tartışma, örnek olay, beyin fırtınası ve drama etkinliğini uyguladıklarını belirtmiştir.

Mergler ve Spooner-Lane (2012) etkili değere temelli öğretimde öğretmenlerin sınıfta rol model olmasının, konuştukları ile davranışları arasında tutarlık olmasının önemine dikkat çekmektedir. Bu araştırmada katılımcılar, değer öğretimi yapacak sınıf öğretmenlerinde olması gereken en önemli özelliğin öğrencilere model olabilme becerisi olduğunu belirtmişlerdir. Çelenk’in (2008) de belirttiği gibi öğretilmek istenen becerileri önce öğretmen uygulamalı, sonra öğrenci kılavuz denetiminde yapmalı ve son aşamada ise öğrencinin beceriyi kralına uygun olarak uygulaması gerekmektedir. Bu değerlere sahip bir model olmanın öğretmenlerde en fazla olması gereken yeterlik olarak görülmesi, model olmanın öğretmenler tarafından çok fazla önemsendiğini kanıtı olarak kabul edilebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının değer öğretim süreçlerini ölçme ve değerlendirmede ise en fazla olarak gözlem tekniğini (f=21) ikinci olarak ise yazılı sınavları (f=7) tercih edeceklerini ifade etmişlerdir. Gözlem tekniğini kullanma aşamasında ise öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanacaklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte de en fazla olarak drama (f=21) ve örnek olay (f=20) yöntemlerinin kullanılabileceğini vurgulamışlardır. Yaşaroğlu (2011) ilkökullardaki değerler eğitime yönelik bilişsel alan öğrenmelerini ölçmek için yazılı yoklamalar, sözlü sınavlar, kısa cevaplı testler, çoktan seçmeli testler, eşleştirmeli maddelerden oluşan testler, doğru - yanlış testleri, ödev ve projelerin işe koşulabileceği gibi öğretmen ya da uzman tarafından geliştirilen ilgi ve tutum ölçekleri, gözlem formları ve öğrencilerin kendilerini değerlendirdikleri için öz değerlendirme formlarının kullanılabileceğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının, ilkökul öğrencilerini programda ön görülen değerlerle donanmış bireyler olarak yetiştirebilmek için öğretmenlerde bulunması gereken niteliklere yönelik görüşleri en fazla olarak “hedeflenen değere sahip olma” (f=38) kategorisinde toplanmaktadır. Bununla birlikte “düşünme becerilerine sahip olma” (f=12) ve “değer öğretimi alanına hâkim olma” (f=12) görüşleri de öğretmen adayları tarafından en çok vurgulanan ifadelerdir. Bu bulgu Kurtdede-Fidan’ın (2016) sınıf öğretmeni adaylarının sağlıklı bir toplumun oluşum ve gelişimi için değerleri kazandırmanın önemli olduğu ve öncelikli olarak öğretmenlerin bu değerlere sahip olması gerektiği bulgularıyla benzerlik taşımaktadır. Yeşil ve Aydın (2007) değerler eğitiminin etkin olarak verilmesi, hedeflenen değerlerin hâkim olduğu bir eğitim ortamı, bu değerlerle donanmış eğitimcileri ve yine bu değeri görme ve yaşama fırsatı veren eğitim yöntemlerini gerektirdiğini vurgulamaktadır.

Bu çalışma, sınıf öğretmeni adaylarının değerlerin öğretimine yönelik algılarını ortaya çıkarmıştır. Çalışma bu anlamda sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri ile sınırlıdır. İleride yapılacak olan çalışmalarda değerlerin öğretimine yönelik veli, öğrenci ve öğretmen paydaşlarının da dâhil edildiği bütünsel çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca değerlerin öğretiminde ve kazanılıp kazanılmadığının ölçülmesinde sınıf içi uygulamaların ve değer öğretimi sürecinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesine yönelik araştırmaların yapılması ve sonuçların karşılaştırılması yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akpınar, B. ve Özdaş, F. (2013). İlköğretimde değer eğitime ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel Bir Analiz. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2).
- Aladağ, S. ve Kuzgun, M. P. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının “değer” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 163-194.
- Berkant, H. G., Efendioğlu, A. ve Sürmeli, Z. (2014). Değerler eğitime yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 427-440.
- Bill, R. (1998). What is values education- and so what? *The Journal of Values Education*, (1).
- Can Aran, Ö. ve Demirel Ö. (2013). Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 151-168.
- Çelenk, S. (2008). Türkçe öğretiminde yararlanılabilecek öğretim yöntem ve teknikleri. A. Tazebay ve S. Çelenk (Editörler), *Türkçe Öğretimi: İlke-Yöntem-Teknikler* (ss. 17-48). Ankara: Maya.
- Çelikkaya, T. ve Filoğlu, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değere ve değer eğitime yönelik görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 14(4), 1-16. Doi: 10.12738/estp.2014.4.1605.
- Doğanay, A. (2007). Değerler eğitimi. C. Öztürk, (Ed.), *İçinde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (ss. 256-284). Ankara: Pegem A.
- Fidan, K. N. (2013). Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi: Nitel bir araştırma. *International Journal of Social Science*, 6(3), 361-388.
- Genç, S., Z., Tutkun T. ve Çoruk A. (2015). Values education problematic: Determining the status according to classroom teachers opinions. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 11(2): 374-397.
- Gündüz, M. (2015). The opinions of primary school teachers on how to teach values. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(3), 201-214.
- Güngör, E. (1993). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken.
- Halstead, M. J. (1996). Values and values education in schools. In M. J. Halstead, & M. J. Taylor (Ed.), *Values in education and education in values* (1st ed., pp. 3-14). London and New York: Routledge.
- Horn, R. A. (2003). Developing a critical awareness of the hidden curriculum through media literacy. *The Clearing House* 76(6), 298- 300. Doi:10.1080/00098650309602024.
- Johnson, B. ve Christensen, L. (2004). *Educational research: quantitative, qualitative, and mixed approaches*. (2nd ed.). Boston: Pearson Education Gnc.
- Kirschenbaum, H. (1995). *Enhance values and morality in schools and youth settings*. Allyn & Bacon Company, Massachusetts.
- Kurtdede-Fidan, N. (2013). Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi: Nitel bir araştırma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(3), 361-388.
- Kurtdede-Fidan, N. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının geleceğe yönelik değerler eğitimi tasarımları. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(22), 161-180.

- Lickona, T. (1992). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam.
- McCrary, J. H. (1999). *Children's Heroes and heroines: Developing values manifested through artwork*. <http://eric.ed.gov/?id=ED437390> adresinden erişilmiştir.
- Memişoğlu, H. (2013). İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimine ilişkin görüşleri. *International Journal of Social Science*, 6(3), 405-425.
- Mergler, A. G. ve Spooner-Lane, R. S. (2012). What pre-service teachers need to know to be effective at values-based education. *Australian Journal of Teacher Education*, 37(8), 66-81.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nalçacı, A. ve Beldağ, A. (2015). İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersindeki değerlerin kazandırılması ile ilgili öğretmen görüşleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 6(21), 67-81.
- Oğuz, E. (2012). Öğretmen adaylarının değerler ve değerler eğitimine ilişkin görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1309-1325.
- Özkan, R. ve Soylu, A. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin benimsedikleri temel insani değerler (Niğde il örneği). *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 9(2), 1253-1265.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Robbins, S. P. (1994). *Örgütsel davranışın temelleri*. S. A. Öztürk (Çev.). Eskişehir: Etam.
- Ryan, K. ve Bohlin, K. (1999). *Building character in schools: Practical ways to bring moral instruction to life*. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Sarı, M. (2007). *Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek "okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma*. Yayımlanmamış doktora tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Schwartz, S. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In M. P. Zanna, (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology* (pp.1- 65). San Diego: Academic Press.
- Serin, M. K. ve Buluç, B. (2014). Sınıf öğretmenlerinin değer algıları ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 273-290.
- Stephenson, J. ve Killeavy, M. (1998). Teaching values education in schools: The attitudes, beliefs and practices of teachers in schools in the republic of Ireland and the United Kingdom-pointers for the future. *Citizenship, Social and Economics Education*, 3(3), 115-126.
- Thornberg, R. (2008). The lack of professional knowledge in values education. *Teaching and Teacher Education*, 24(7), 1791-1798.
- Yazar, T. (2012). Öğretmen adaylarının değerler hakkındaki görüşleri, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2, 1: 61-68.
- Yazıcı, S. (2007). Değerler eğitimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 66(11), 48-51.

- Yeşil, R. ve Aydın, D. (2007). Demokratik değerlerin eğitiminde yöntem ve zamanlama. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 65-84.
- Yıldırım, K. (2009). Values education experiences of Turkish class teachers: A phenomenological approach. *Eurasian Journal of Educational Research*, 35, 165-184.
- Yıldırım, N. ve Turan, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim programındaki değerlerin kazandırılma sürecine yönelik görüşleri. *Journal of Theory & Practice in Education*. 11(2). 420-437.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Çelik, Ö. – Esmer, B. & Yılmaz, E. (2016). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Değer Öğretimine Yönelik Algıları / Perceptions of Primary School Teacher Candidates on Teaching Values”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/19 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9995>, p. 229-244.